

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 25/2010 rd

**Regeringens proposition med förslag till lag om
ändring av lagen om avbytarservice för lant-
bruksföretagare, lag om ändring av 4 § i lagen
om avbytarservice för pälsdjursuppfödare och
lag om ändring av 5 § i lagen om försök med vi-
kariehjälp för renskötare**

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 16 september 2010 en proposition med förslag till lag om ändring av lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare, lag om ändring av 4 § i lagen om avbytarservice för pälsdjursuppfödare och lag om ändring av 5 § i lagen om försök med vikariehjälp för renskötare (RP 134/2010 rd) till social- och hälsovårdsutskottet för beredning.

- regeringsråd Riitta Kuusisto, social- och hälsovårdsministeriet
- arbetsmarknadsjurist Henrika Nybondas-Kangas, Kommunala arbetsmarknadsverket
- kontaktchef Kurt Sandqvist, Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt LPA
- jurist Maire Lumiaho, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK
- ombudsman Raimo Kivineva, Lantbruksavbyterna rf.

Sakkunniga

Utskottet har hört

Dessutom har finansministeriet lämnat ett skriftligt utlåtande.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare ändras. Lagen ska kompletteras med bestämmelser om gårdsspecifika serviceplaner för avbytarservice och gårdsspecifik handledning av lantbruksavbytare. Den lokala enheten ska tillsammans med lantbruksföretagaren se till att en serviceplan görs upp och se till de lantbruksavbytare som anvisas gården får handledning i avbytararbetena på den.

I lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare ska de viktigaste grunderna för bestämning av en husdjursenhet som inverkar på rätten till

semester skrivas in. På samma sätt som nu ska mera detaljerade bestämmelser om hur många djur som bildar en husdjursenhet utfärdas genom förordning av statsrådet. Rätten till semester förutsätter även i fortsättningen att gården har minst fyra husdjursenheter.

Bestämmelserna om finansieringen av avbytarserviceverksamheten ska delvis ses över för att förenkla grunderna för den ersättning som staten betalar för kostnaderna för den lokala förvaltningen. Vidare ska bestämmelserna om ersättning av kostnaderna för avbytarservice änd-

ras. En kommun som fått en alltför stor ersättning av staten i förskott ska återbetala det överbetalda beloppet till Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt (LPA) och inte längre till staten. LPA kan använda medlen direkt till betalning av nya ersättningar från staten. På samma gång ska bestämmelserna om ersättning från staten preciseras.

I lagen om avbytar-service för lantbruksföretagare görs dessutom justeringar av närmast teknisk natur för att förtydliga bestämmelsernas struktur och språkdräkt. Dessutom görs där sådana ändringar som grundlagen kräver och sådana ändringar som är nödvändiga på grund av att annan lagstiftning har ändrats.

Lagen om avbytar-service för pälsdjursuppfödare ska kompletteras med ett bemyndigande enligt grundlagen att föreskriva om den största tillåtna mängden avbytar-service genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet. Lagen om försök med vikariehjälp för renskötare kompletteras med ett motsvarande bemyndigande att fastställa det största antalet vikariehjälpstimmor som en renskötare kan få ersättning för.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2011 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2011.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Propositionen ger lantbruksföretagare som bedriver hästhushållning bättre möjligheter att få avbytarhjälp. Begreppet husdjursenhet definieras på nytt när det gäller hästar och det betyder att en företagare som sköter 8 hästar får rätt till avbytarhjälp. Det tidigare villkoret var 12 hästar. Genom utvidgningen kommer omkring 200 nya företagare att omfattas av avbytar-service och kostnaderna för service att stiga med omkring 1 miljon euro. Utvidgningen bidrar till att de som bedriver hästhushållning orkar i arbetet och mår bättre.

Det ska införas obligatoriska gårdsspecifika serviceplaner som utskottet tror ska förbättra planeringen av avbytarverksamheten, ta bättre hänsyn till gårdarnas specifika behov och garantera servicens kvalitet.

Det är viktigt med gårdsspecifik handledning för avbytarens yrkesskicklighet och kompetens och för arbetssäkerheten. Utskottet framhåller än en gång att man måste se särskilt noggrant på avbytarens anställningsvillkor och arbetsförhållanden för att tillgången på avbytare ska vara säkrad också i framtiden. Framför allt bör man motarbeta fler deltidsanställningar. Rätten till avbytar-service kan inte utvidgas i praktiken om det inte finns behöriga avbytare.

Regeringen föreslår att alltför stora förskott av statens medel till kommunerna inte längre ska betalas tillbaka till staten utan till Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt. Utskottet noterar att förfarandet avviker från statens budgetprinciper, inte minst principen om en fullständig budget. Ett överbudgeterat belopp som betalas tillbaka är inkomst för staten och det är riksdagen som ska fatta beslut om det i budgeten. Samtliga inkomster till staten bör i enlighet med fullständighetsprincipen tas in i budgeten. Rent generellt kan det inte anses acceptabelt att man lagstiftar att vissa inkomster till staten styrs förbi budgeten direkt till någon annan part. Men eftersom det handlar om en mycket liten avvikelse från principen om en fullständig budget och de återbetalda pengarna går till lagfästa utgifter för lantbrukets avbytar-service anser utskottet att förfarandet kan accepteras i det här sammanhanget. Dessutom kan den föreslagna åtgärden ge klara rationaliseringsfördelar, som att utbetalningen blir snabbare. Trots att åtgärden godkänns här bör den inte åberopas som ett prejudikat längre fram i samband med någon liknande men mycket mer omfattande åtgärd.

Utskottet konstaterar om 3 § att den föreslagna nya formuleringen inte avser att rucka på definitionen på lantbruksföretagare.

Följaktligen föreslår utskottet att paragrafens 3 punkt ändras för att tydliggöra att villkoret för lantbruksföretagare som inte fyllt 18 år fortfarande är att rätten till avbytarservice uppkommer för en företagare i åldern 15—18 år som äger eller besitter gården och som bedriver jordbruk i egenskap av företagare, inte familjemedlem.

Utskottet avslutar med att fästa avseende vid propositionens beredning. Till god lagberedning hör bland annat att höra dem som saken gäller. Finansministeriet har inte hörts i beredningen, trots att det handlar om ett lagförslag som anknyter till budgeten för 2010, där det föreslås ändringar i bestämmelserna om budgetering av anslagen för avbytarverksamhet.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslag 2 och 3 utan ändringar och

Helsingfors den 27 oktober 2010

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Inkeri Kerola /cent
vordf. Sirpa Asko-Seljavaara /saml
medl. Outi Alanko-Kahiluoto /gröna
Risto Autio /cent
Maria Guzenina-Richardson /sd
Arja Karhuvaara /saml
Anneli Kiljunen /sd
Håkan Nordman /sv

godkänner lagförslag 1 enligt propositionen men 3 § med följande ändringar:

Utskottets ändringsförslag

Lagförslag 1

3 §

Definition på lantbruksföretagare

Med lantbruksföretagare avses i denna lag en person som genom att själv delta i arbetet bedriver lantbruk och

(1 och 2 punkten som i RP)

3) som är en i 3 § 1 punkten i lagen om pension för lantbruksföretagare avsedd person i åldern 15-18 år och som i fråga om andra villkor än åldern uppfyller villkoren för försäkring enligt 1 punkten i den här paragrafen.

Markku Pakkanen /cent
Päivi Räsänen /kd
Paula Sihto /cent
Seppo Särkiniemi /cent
Satu Taiveaho /sd
Lenita Toivakka /saml
Erkki Virtanen /vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Eila Mäkipää.

RESERVATION

Motivering

Enligt propositionen ska en kommun som fått en alltför stor ersättning av staten i förskott för ordnande av avbytarservice i fortsättningen återbetala det överbetalda beloppet till Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt (LPA). Förfarandet står inte i samklang med statens budgetprinciper. Enligt dem ska återbetalningen ske som en allmän återbetalning eftersom det återbetalda beloppet är inkomst till staten och den ska disponeras på det sätt som riksdagen bestämmer i statsbudgeten. Det kan inte anses godtagbart att genom lag föreskriva att vissa av statens inkomster ska kanaliseras direkt till en viss instans förbi statsbudgeten. Utskottet borde därför ha föreslagit att 40 § 2 och 3 mom. i lagförslag 1 styrks.

Förslag

Vi föreslår

att lagförslagen godkänns enligt betänkandet men 8 kap. 40 § i lagförslag 1 ändrat enligt följande:

Reservationens ändringsförslag**Lagförslag 1**

40 §

*Betalning av slutpost samt återbetalning av
överbetalt förskott*

(1 mom. som i ShUB)

(2 och 3 mom. *utesl.*)

Helsingfors den 27 oktober 2010

Anneli Kiljunen /sd

Maria Guzenina-Richardson /sd

Satu Taiveaho /sd